

## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3031/2018. (II. 6.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

#### v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.475/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

#### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Galambos Károly, 1054 Budapest, Alkotmány utca 4., I/105.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó 2015. március 2-án érkeztetett kérelmében közérdekű adatigényt terjesztett elő a Nemzeti Közzolgálati Egyetemhez. Annak közlését kérte, hogy a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen, illetve a jogelőd egyetem karain mikor és mely egyetemi testület határozatával került sor doktori fokozatok visszavonására, illetve kérte e testületi ülések jegyzőkönyvei és határozatai másolatának kiadását. Az egyetem a kért adatokat tartalmazó válaszát 2015. március 17-én adta postára, azt az indítványozó képviselője 2015. április 2-án vette át. Az indítványozó 2015. március 27-én terjesztett elő keresetet, amelyben az adatigénylés teljesítésére kérte kötelezni az egyetemet. Hivatkozott az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 29. § (1) bekezdésére, amelynek megfelelően az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az adatigénylésnek az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül köteles eleget tenni, amely határidő – álláspontja szerint – az adott esetben 2015. március 17-én járt le. Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 8.P.21.371/2015/9. számú ítéletével az indítványozó keresetét érdemben elutasította. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.341/2015/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését helybenhagyta. A felülvizsgálati ítélet pedig a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [3] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy „az alperes még a tárgyalás kitűzését megelőzően eleget tett a felperes adatigénylési kérelmének”, s ezért „a perben a felperesi kereset – a keresettől történő elállás hiányában – elutasítandó volt.” Az elsőfokú bíróság rögzítette ugyanakkor, hogy: „az Info. tv. 29. § (1) bekezdés, 30. § (3) bekezdése, illetve 31. § (3) bekezdés összevetéséből az adódik, hogy a 29. § (1) bekezdés szerinti, anyagi jogi jellegű, legfeljebb 15 napos határidőn belül a tájékoztatásnak meg kell érkeznie az adatigénylőhöz (ezt hangsúlyozza az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt kifejezés is).” Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság szerint „az alperesi teljesítés késedelmes volt, a felperes pedig a 31. § (3) bekezdés szerinti határidőn belül terjesztette elő keresetlevelét a bíróságon – a felperesi költségeket a perre okot adó alperesnek kell viselnie.”
- [4] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, kizárólag a keresetet elutasító rendelkezést támadta, s kérte, hogy a perköltségre vonatkozó rendelkezést a másodfokú bíróság ne érintse. A másodfokú bíróság úgy érvelt, hogy „az Infotv. 29. § (1) bekezdését az Alaptörvény 28. cikke szerint értelmezve a törvényben megszabott határidő nem rövidíthető meg a kézbesítéssel felmerülő idővel, mert az adatkezelővel szemben az az elvárás, hogy a jogszabályban biztosított határidőn belül a választ elkészítse és postára adja. A jogszabály az adatkezelő számára szab 15 napos határidőt az adatigénylés teljesítésére, ebből következően a válasznak nem kell ezen időn belül az adatigénylőhöz megérkeznie.” A továbbiakban a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperesi igény alperesi teljesítésére tekintettel „nincs a felek között olyan jogvitás helyzet, amiben a bíróságnak a Pp. 1. §-a alapján állást kell foglalnia”, így „a kereset érdemében elutasításnak volt helye.” A másodfokú bíróság továbbá a sikertelenül fellebbező felperest kötelezte arra, hogy a másodfokú perköltséget fizesse meg az alperesnek.
- [5] A másodfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Tévesnek tartotta a másodfokú ítéletet a tekintetben, hogy 15 napon belül csupán a válasz megküldése szükséges, a felperesi álláspont szerint a válasznak 15 napon belül meg kell érkeznie a kérelmezőhöz. A felperes ezért a keresetindítás után történő

alperesi teljesítést jogi értelemben hatálytalannak tartotta. A 15 napos válaszadási határidő tekintetében viszont a Kúria álláspontja az, hogy az nem minősül anyagi jogi határidőnek, mivel a jogszabály nem mondja ki azt, hogy ezen a határidőn belül a válasznak meg kell érkeznie a kérelmezőhöz. A felperes érdemi igényét illetően pedig a Kúria rámutatott arra, hogy az Infotv.-nek deklarált egyik célja az 1. § értelmében, hogy a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez segítséget nyújtson, s e cél a konkrét ügyben teljesült. Ezen túlmenően alaptalannak tartotta a Kúria, hogy a másodfokú bíróság jogszerűtlenül ítélte meg a perköltséget a másodfokú eljárásban. Végül a Kúria kötelezte a felperest, hogy a felülvizsgálati eljárás költségét fizesse meg az alperesnek.

- [6] Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott Pfv.IV.21.475/2016/4. számú ítélete ellen alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a döntést a Fővárosi Törvényszék 8.P.21.371/2015/9. számú és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.341/2015/10. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal kérte megsemmisíteni. Álláspontja szerint ugyanis az ítélet sérti az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes alapelveket, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, Q) cikkét, R) cikkét, I. cikkét, II. cikkét, VI. cikk (2) bekezdését, XIII. cikkét, XXVIII. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét. A kérelem indokolásában a panaszos az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének sérelmére is hivatkozott.
- [7] A panaszos szerint az Alaptörvény II. cikke által garantált emberi méltósághoz való jogát sérti, hogy „a részére jogot biztosító jogszabályt azon állami szerv, amelynek ez kötelessége lenne, (és az Alaptörvény I. cikke (1) bekezdése alapján az alapvető jogokat is védenie kellene) az ő tekintetében nem alkalmazza”. Kifejtette továbbá: „Alapvető jogi parancs a bíróság számára az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése és 28. cikke értelmében a törvények (feltétel nélkül történő) betartása, és a személyek alapvető jogainak védelme [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés].”
- [8] Az indítványozó szerint a Kúria, illetve a jogerős ítéletet hozó bíróság tévedett akkor, amikor azt állapították meg, hogy az adatigénylés teljesítésére határidőben került sor, a választ ugyanis – az Infotv. helyes értelmezése alapján – nem elegendő határidőben postára adni, annak 15 napon belül meg is kell érkeznie az adatigénylőhöz. Ilyenformán a konkrét ügyben a határidő lejárt. Ebből következően az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése (a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog) is sérült. Az indítványozó továbbá amellett érvelt, hogy miután a keresetindítás jogszerű volt, igénye nem válhatott okafigyottá, hogy az adatkezelő később mégis teljesített; szerinte ilyen esetben „az adatkezelőt kötelezni kell kért közérdekű adatok közlésére”. Ennek elmaradása sérti szerinte a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] is.
- [9] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XIII. cikkének (tulajdonhoz való jog) sérelmét jelentette, hogy olyan perköltség megfizetésére kötelezték, amely „az alperesnél ténylegesen nem merült fel”, és amelynek a megítélésére nem is volt jogalap, mivel az alperes jogtanácsosa, mint köztisztviselő járt el, ezért külön jogtanácsosi díjra nem volt jogosult.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kell vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2017. március 7-én vette át, alkotmányjogi panaszát 2017. május 5-én adta postára) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadta. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott kúriai ítélettel lezárt perben felperes volt – fennáll.
- [12] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont], hogy a panaszos Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tett eleget, ugyanis nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, a Q) cikk, az R) cikk, az I. cikk, a 26. cikk (1) bekezdés és a 28. cikk. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére pedig csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt, az indítványozó azonban nem e vonatkozásban állította a felhívott cikk sérelmét {lásd a Nemzeti Hitvallást, a B) cikk (1) bekezdését és a 28. cikket illetően pl. 3127/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [19]; az R) cikk és az I. cikk vonatkozásában pl. 3193/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [14]; a Q) cikket érintően pedig pl. 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [13] Mivel az indítvány e része az Abtv. 27. § a) pontjának nem felelt meg, ezért annak érdemi alkotmányossági vizsgálatára nem kerülhetett sor.

- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd: pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] 3.1. Jelen ügyben az indítványozó elsősorban a közérdekű adatok megismeréséhez való jog sérelmére hivatkozott, álláspontja szerint a bíróságnak az Infotv. 29. § (1) bekezdése sérelmét meg kellett volna állapítania, és marasztalni kellett volna az adatkezelőt.
- [16] Megállapítható ugyanakkor az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben, hogy az adatkezelő az indítványozó adatigénylési kérelmének – az indítványozó által is elismerten – eleget tett. E tény az ügyben hozott bírósági ítéletek is rögzítik. Az indítványozó kizárólag azt vitatta, hogy a teljesítésre még a keresetlevél benyújtása előtt vagy csak azt követően került sor, azt azonban nem, hogy a teljesítés időpontja megelőzte nemcsak az alkotmányjogi panasz benyújtásának, hanem még az elsőfokú bírósági ítélet meghozatalának az időpontját is.
- [17] Az Alkotmánybíróság a 3276/2017. (X. 19.) AB végzésében rögzítette az alábbiakat: „Az Abtv. 27. §-a értelmében az »alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés [...] az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti«. Az alkotmányjogi panasz tehát az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Jogorvoslati jellege folytán az indítványozó szempontjából alapvetően »csak akkor van értelme az Alkotmányban biztosított jogok megsértése miatti panasznak, ha az Alkotmánybíróság eljárása folytán jogsérelme orvosolhatóvá válik« {57/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 272, 282.; 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [24]}, illetve kivételes esetben akkor, ha az indítványozó fennálló jogsérelmének reparálására az időmúlásra tekintettel ugyan már nem kerülhet sor, de a döntés megsemmisítése az adott ügyben morális elégtételt jelenthet a jogsérelmet szenvedettnek, az alkotmánybírósági határozatban ismertetett szempontok pedig iránymutatónak szolgálhatnak a hasonló jogvitákban eljáró bíróságok számára {lásd összefoglaló jelleggel: 15/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás [30]}. A jogsérelem reparálhatósága tehát nem feltétlenül, azonban az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a panasz benyújtásakor való fennállása minden alkotmányjogi panasz immanens fogalmi eleme. Hangsúlyozandó azonban, hogy »morális elégtétel« nyújtására csak akkor van lehetőség, ha az alkotmányjogi panasz benyújtásakor a jogsérelem – a bírósági döntés folytán – fennáll, az indítványozó pedig e jogsérelem orvoslása érdekében fordul az Alkotmánybírósághoz, és a sérelem utóbb, az Alkotmánybíróság eljárása alatt válik reparálhatatlanná.
- Jelen ügy sajátossága azonban az, hogy az indítványozó – általa is elismerten – az alkotmányjogi panasz benyújtásának időpontjában, sőt, már a támadott bírósági ítéletek meghozatalakor is az igényelt közérdekű adatok birtokában volt. Ez azt jelenti, hogy a panaszos valójában nem Alaptörvényben biztosított jogának védelme érdekében fordult az Alkotmánybírósághoz, kérelme pusztán arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírósági ítélet jogszerűségét vizsgálja meg, tehát hogy hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Azonban »az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi«, »[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe«. »Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.«” {lásd először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}, (Indokolás [19]–[21])
- [18] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság – a 3276/2017. (X. 19.) AB végzéssel azonos módon – a jelen indítványi kérelmet érintően is megállapította azt, hogy az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [19] 3.2. Az indítványozó az Infotv. 29. § (1) bekezdésének értelmezésével, mint jogkérdéssel kapcsolatos érvei állítólagos mellőzése miatt a bírósági eljárással összefüggésben az emberi méltósághoz (Alaptörvény II. cikk), illetve a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] a sérelmére hivatko-

- zott. A perköltség megállapítása tekintetében pedig az indítványozó a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét kérte megállapítani.
- [20] Megállapítható az alapügyben hozott bírósági ítéletek alapján, hogy az indítványozónak az Infotv. 31. §-a szerinti keresetét a bíróság alapvetően azért utasította el, mert az adatkezelő az adatigénylést már teljesítette. Ennek kapcsán megállapítható továbbá az is, hogy az Infotv. 29. § (1) bekezdésének értelmezésével, mint jogkérdéssel kapcsolatos érveit az indítványozó az eljárásban előadta, és azokat a bíróság figyelembe vette.
- [21] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Alkotmányjogi panasz alapján csak a támadott ítélet alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára és a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére kerülhet sor. A tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el a törvénybe foglalt eljárási szabályok értelmezése, illetve az ebből állítólagosan származó eljárási szabálysértések kapcsán. A „tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni” {2/2017. (II. 10.) AB, Indokolás [49]}, tehát az egyes eljárási részletszabályok esetleges megsértéséből nem feltétlenül következik az eljárás egészének a tisztességtelensége. Az Alaptörvény II. cikk bekezdésében garantált emberi méltósághoz való jog pedig az Alkotmánybíróság értelmezésében az emberi státusz abszolút védelmét biztosítja {3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [22] Az indítvány nem tartalmazott az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel – az emberi méltósághoz, illetve a tisztességes bírósági eljáráshoz (*fair trial*) való joggal – összefüggésben olyan kérelmet, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazó kérelemként lett volna értékelhető.
- [23] A perköltség megállapításával kapcsolatban pedig hangsúlyozandó, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, a kettő nem azonos: „az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével”. Továbbá „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyronvesztést szenvedett el.” Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze a bíróságok által az indítványozó szerint elkövetett, alkotmányossági kérdést fel nem vető, állítólagos törvénysértések orvoslásának {lásd legutóbb: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a jelen alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [25] 4. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz egyrészt nem tett eleget az Abtv. 27. § a) pontjában írt feltételeknek, illetve másrészt a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. január 30.

Dr. Schanda Balázs s. k.,  
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,  
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,  
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,  
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,  
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1197/2017.

• • •